УДК 336.717.3

Ткаченко Н. В.
д.е.н., професор,
Черкаський інститут банківської справи Університету банківської справи
Національного банку України, Україна; e-mail: tkachenko_n@list.ru
Чеховський Д. Б.
АТ «ОТП Банк», Україна; e-mail: dchehovskiy@ukr.net

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ СПОСОБІВ РОЗВ'ЯЗАННЯ ФІНАНСОВИХ ПРОБЛЕМ НЕПЛАТОСПРОМОЖНИХ БАНКІВ

Анотація. У статті систематизовано основні способи розв'язання фінансових проблем неплатоспроможних банків за допомогою групування їх залежно від участі держави в даному процесі. Виділено типи операцій щодо купівлі активів і частини зобов'язань та побудовано алгоритм здійснення операції «бридж-банк».

Ключові слова: неплатоспроможний банк, ліквідація, злиття, поглинання, покупка активів, прийняття зобов'язань, рекапіталізація, бридж-банк.

Формул: 0; рис.: 3, табл.: 0, бібл: 11

Tkachenko N. V.
Doctor of Economics, Professor, Cherkassy Institute of Banking
of the University of Banking of the National Bank of Ukraine,
Ukraine; e-mail: tkachenko_n@list.ru
Chekhovskyi D. B.
JSC "OTP Bank",
Ukraine; e-mail: dchehovskiy@ukr.net

SYSTEMATIZATION OF WAYS TO SOLVE THE FINANCIAL PROBLEMS OF INSOLVENT BANKS

Abstract. In the article the basic ways to solve the financial problems of insolvent banks, such as restructuring (nationalization), reorganization (merger and acquisition), the purchase of assets and commitments, recapitalization, establishment of a bridge bank, the elimination of compensation contributions. The advantages of mentioned methods are systematized. The legal and regulatory framework of activities for financial rehabilitation of banks is characterized. The types of transactions for the purchase of the assets and liabilities are allocated. We construct an algorithm of bridge bank's operation. It is found that the bank restructuring process involves changes in the structure of assets, liabilities and equity. Restructuring is a changing of the organizational structure, ownership, merger, acquisition, accession. Recapitalization is the reduction of the authorized capital of banking institutions affected by the impact of financial risk. Bridge bank is a bank performing temporary maintenance of insured deposits and current assets transferred to it from insolvent bank, until their sale to investors.

Keywords: insolvent bank, liquidation, merger, acquisition, purchase of assets, assumption of liabilities, recapitalization, a bridge bank.

Formulas: 0; fig.: 3, tabl.: 0, bibl.: 11

JEL Classification: G 21, F 29, L 41.

Ткаченко Н. В.
д.э.н., профессор, Черкасский институт банковского дела Университета банковского дела
Национального банка Украины, Украина;
e-mail: tkachenko_n@list.ru
Чеховский Д. Б.
АО «ОТП Банк», Украина;
e-mail: dchehovskiy@ukr.net

СИСТЕМАТИЗАЦИЯ СПОСОБОВ РЕШЕНИЯ ФИНАНСОВЫХ ПРОБЛЕМ НЕПЛАТЕЖЕСПОСОБНЫХ БАНКОВ

Аннотация. В статье систематизированы основные способы решения финансовых проблем неплатежеспособных банков с помощью группировки их в зависимости от участия государства в данном процессе. Выделены типы операций по покупке активов и части обязательств и построен алгоритм осуществления операции «бридж-банк».

Ключевые слова: неплатежеспособный банк, ликвидация, слияние / поглощение, покупка активов, принятие обязательств, рекапитализация, бридж-банк.

Формул: 0; рис.: 3, табл.: 0, библ: 11

Вступ. Зростаючий інтерес до пошуку шляхів вирішення фінансових проблем неплатоспроможних банків як з боку регулюючих органів, так і з боку науки, обумовлений роллю, яку банки відіграють в економіці. Так, банки як фінансові інститути перерозподіляють фінансові ресурси в економіці, забезпечуючи їх ефективне використання завдяки трансформації збережень в інвестиції, а також здійсненню розрахунків між підприємствами, державою та домогосподарствами.

Вкладникам банку, які виступають в якості кредиторів останнього, складно, а іноді неможливо оцінити його фінансове становище, оскільки ця інформація оприлюднюється лише частково. Кошти вкладників є головним джерелом фінансування та приймаються банком без надання будь-якого забезпечення, тому зрозуміло, що довідавшись про перші ознаки проблемності в банку, вкладники схильні до вилучення своїх коштів. У такій ситуації складається реальна загроза платоспроможності банку. Отже, питання своєчасного вирішення фінансових труднощів, відновлення платоспроможності банку та пошук оптимальних шляхів виведення його із кризового становища, постійно знаходяться в центрі уваги як науковців, так і практиків.

Аналіз досліджень та постановка завдання. Вирішення нагальних проблем банківської діяльності є необхідним кроком на шляху до зміцнення фінансової стабільності банківської системи, що передбачає необхідність теоретичного обґрунтування різних варіантів розв'язання фінансових проблем неплатоспроможних банків. Вивченню цих та інших аспектів присвячено багато праць вітчизняних науковців, зокрема О. Барановського, О. Мозгового, О. Кірєєва, В. Міщенка, В. Корнєєва, М. Назарчука та інших.

Метою статті є систематизація та висвітлення сутності основних способів розв'язання фінансових проблем неплатоспроможних банків, зокрема з'ясування особливостей створення «брідж-банку».

Результати дослідження. Способи розв'язання фінансових проблем неплатоспроможних банків можна згрупувати залежно від специфіки рішень, які покладені в їх основу. На нашу думку, доцільно виділяти такі способи залежно від рівня участі держави в процесі фінансового оздоровлення банку (рис. 1).

Розглянемо зазначені способи більш докладно. Слід розрізняти реструктуризацію банків, під якою розуміються процеси зміни структури активів, капіталу і зобов'язань, та реорганізацією – зміну організаційної структури, власності, злиття, поглинання, приєднання тощо. Операційна реструктуризація передбачає комплекс заходів з реорганізації бізнесу банку, систем його управління. Для повернення докризових позицій кожному банку підбирається особлива ринкова ніша, переглядаються технології просування банківських продуктів, вибудовується система бюджетних завдань та лімітів на фінансові операції. Вносяться зміни в організаційну структуру і кадрову політику. Значна увага приділяється підвищенню якості корпоративного управління.

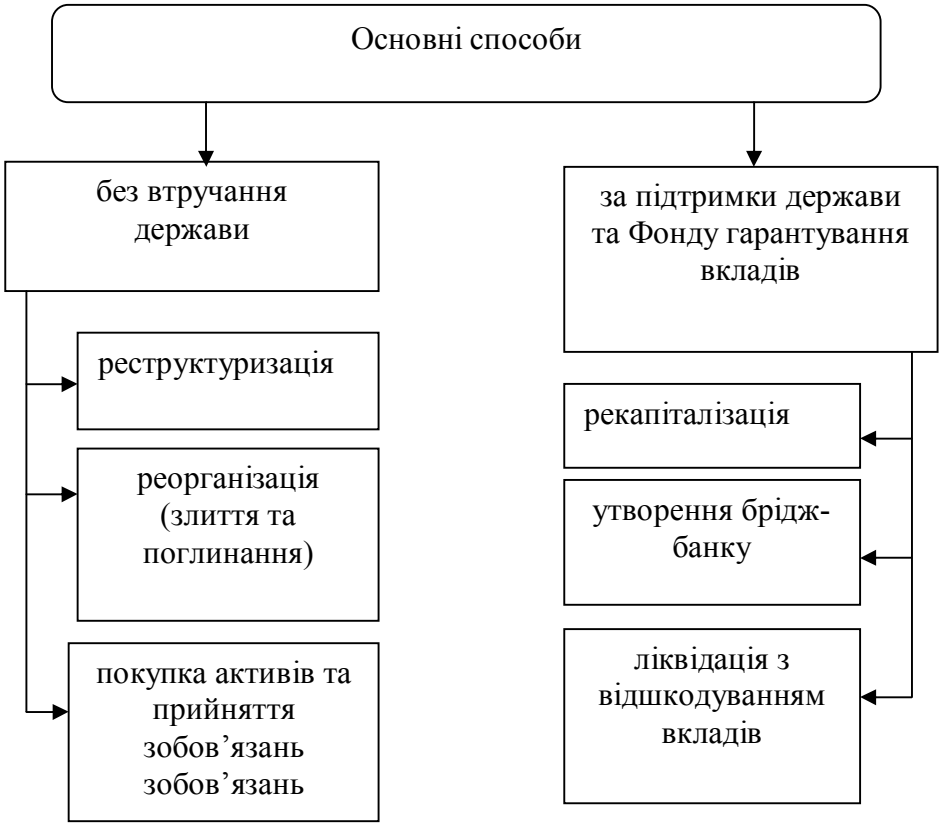

Рис. 1. Класифікація способів розв'язання фінансових проблем неплатоспроможних банків

Джерело: складено автором

Злиття та поглинання (Mergers and Acquisitions M&A). В Україні питання реорганізації банків регламентовані Законом України «Про банки і банківську діяльність». Під реорганізацією банку розуміють: злиття, приєднання, виділення, поділ банку, перетворення його організаційно-правової форми, наслідком яких є передача, прийняття його майна, коштів, прав та обов'язків правонаступникам.

Під поглинанням мається на увазі цілісне придбання юридичною особою окремих її частин, а також стратегічну участь у капіталі (прямі інвестиції) [2]. Це об'єднання двох або декількох юридичних осіб, при якому зберігається одна (поглинаюча) юридична особа, до якої переходять активи та зобов'язання інших юридичних осіб, які поглинаються. При цьому юридичні особи, що поглинаються або припиняють своє існування, або контролюються шляхом володіння контрольним пакетом акцій або паїв капіталу. Злиття – це особлива форма поглинання, за якої компанія, яка придбається, позбавляється юридичної самостійності.

Нежиттєздатний банк з різних причин може бути привабливим для банку-набувача (покупця, банку-отримувача). Конкурент такого банку, який прагне негайно отримати доступ до певного сегмента ринку, бажає набути привабливий пул депозитів або розширити свою мережу, може бути зацікавлений у придбанні нежиттєздатного банку (навіть збанкрутілого), якщо останній наділений якою-небудь з цих характеристик. Банк-набувач (покупець, банк-отримувач) очікує, що зможе придбати активи за низькою/розумною ціною з майже негайним отриманням вигоди [3, с. 99].

M&A має такі переваги:

– нежиттєздатний банк (банк, що потерпає від банкрутства) залишається діючою юридичною особою, тому вартість активів зберігається. Це зводить до мінімуму витрати платників податків і системи страхування вкладів, які в іншому випадку повинні були б відшкодувати всі збитки, пов'язані з банкрутством;

– мінімізація наслідків для ринку, оскільки відсутні збої щодо надання

банківських послуг клієнтам нежиттєздатного банку (банку, що потерпає від банкрутства);

– всі активи передаються банку-набувачу (покупцю, банку-отримувачу), завдяки чому залишаються повністю захищеними права вимоги вкладників та кредиторів.

M&A дозволяє зберегти основні функції банку, що поглинається, та взаємовідносини вкладників з банком, тим самим цей механізм підтримує довіру до банківського сектору. Банку-набувачу цей механізм дозволяє зміцнити свої позиції на ринку (наприклад, збільшити клієнтську базу банку).

Операції щодо придбання активів і прийняття зобов'язань (Purchase and Assumption P&A). В Україні здійснення операцій P&A стало можливим після ухвалення Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей проведення заходів з фінансового оздоровлення банків» [4]. Зазначеним Законом було внесено відповідні зміни та доповнення до Закону України «Про банки і банківську діяльність» [1], а саме регламентовано право:

– тимчасового адміністратора відчужувати активи та/або зобов'язання банку з метою його фінансового оздоровлення (ст. 80);

– ліквідатора щодо відчуження активів та/або зобов'язань банку (ст. 92).

Операції P&A передбачають закриття нежиттєздатного банку, який дозволяє іншому банку придбати деякі або всі активи нежиттєздатного банку з одночасним прийняттям на себе деяких або всіх його зобов'язань. На відміну від операцій злиття та поглинання (M&A), при операції P&A банк-набувач (покупець, приймаючий банк) отримує активи та зобов'язання банку-банкруту, проте операція злиття або поглинання не здійснюється. Щодо решти активів застосовується процедура ліквідації (рис. 2).

Досить часто для проведення P&A необхідним є фінансове стимулювання залучення потенційних покупців. Мова, насамперед, йде про можливість надання з боку страховика депозитів або держави фінансової допомоги з метою компенсації різниці у вартості активів та зобов'язань, які приймає банк-набувач (покупець, приймаючий банк).

Операції P&A мають певні переваги, порівняно з ліквідацією банку:

– дозволяють зберегти вартість активів нежиттєздатного банку та не переривати його діяльність;

– зводять до мінімуму вплив на ринки;

– клієнти не позбавляються обслуговування та можуть негайно отримати доступ до своїх коштів у банку-набувачі (покупці, банку-отримувачу).

У ситуаціях, коли на межі банкрутства знаходяться банки, які є важливими і системними для банківської системи, а отже їх ліквідація небажана, а можливості поглинання або злиття обмежені з будь-яких причин, застосування P&A і створення «брідж-банку» виявляються найбільш економічно вигідними. Це дає змогу зберегти основні функції банку-банкрута та взаємовідносини вкладників з банком, тим самим, цей механізм підтримує довіру до банківського сектору. Зважаючи на те, що приватні інвестори, зазвичай, не зацікавлені у придбанні неплатоспроможного банку, тому для залучення можуть знадобитись фінансові вливання з боку держави або страховика депозитів.

Рекапіталізація банку. Однією з форм фінансового оздоровлення банківських установ є рекапіталізація, що являє собою відновлення статутних капіталів банківських установ, які постраждали від дії фінансових ризиків. Суб'єктами рекапіталізації можуть виступати держава, власники та інвестори, об'єктами – державні та приватні банки.

Закон України від 31 жовтня 2008 року № 639-VI «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» [5] визначає, що НБУ буде проводити діагностику стану системних банків для визначення їх потреби в рекапіталізації, а потім пропонувати власникам банків збільшити капітал на відповідну величину. Власники можуть зробити це як власними силами, так і за допомогою залучення нових інвесторів.

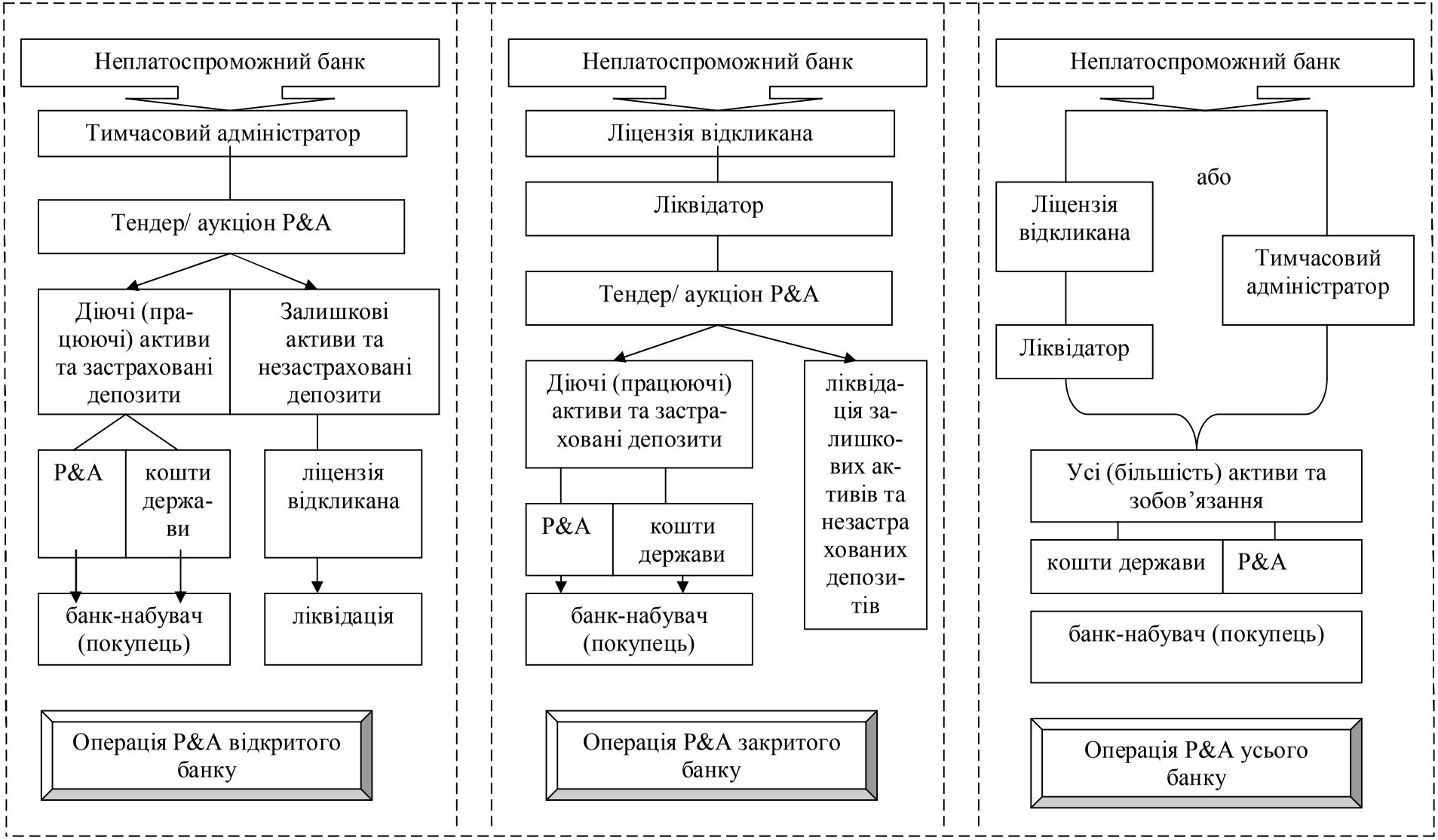

Рис. 2. Типи операцій P&A «продаж або передача частини активів і частини зобов'язань»

Джерело: складено автором за [6]

Якщо власникам не вдасться самостійно винайти фінансові ресурси для рекапіталізації банку, то буде прийматися рішення про націоналізацію даного банку (якщо він важливий для системи) або ж про його ліквідацію. Націоналізація (рекапіталізація за рахунок держави) здійснюється на тимчасовій основі, з обов'язковим виходом держави з капіталу банків у майбутньому (строки є різними, залежно від ситуації).

Постановою Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2008 р. № 960 «Про погодження Порядку участі держави у капіталізації банків» [7] затверджена процедура рекапіталізації за участю держави, де ініціатором може виступити власник комерційного банку, НБУ або Міністерство фінансів України.

Разом з пропозицією про рекапіталізацію банку, Нацбанк передає Мінфіну інформацію про акціонерів з часткою не менше 5%, висновок про діагностичне обстеження банку, висновок НБУ щодо необхідного розміру збільшення статутного капіталу. Остаточне рішення про рекапіталізацію приймає Кабмін. Також відповідно до постанови створений новий спеціальний орган - Експертно-аналітична рада з питань участі держави в рекапіталізації банків. Основна функція Ради - визначення вимог (критеріїв) до банків, відповідність яким може бути з основою для участі держави в рекапіталізації.

На рекапіталізацію за участю держави, згідно з постановою, можуть претендувати виключно банки, в які була введена тимчасова адміністрація або куратор від НБУ.

Крім того, 50% + 1 акція фінустанови повинні бути передані новим інвесторам. У постанові говориться, що в обмін на акції уряд вносить в капітал банку держоблігації (ОВДП) або гроші, наприклад, зі Стабілізаційного фонду.

Держава може викупити акції додемісії як одноособово, так і разом з іншим інвестором. Правда, у такому випадку між Кабміном і цим інвестором обов'язково повинен бути підписаний договір про спільну участь у капіталізації. Тобто, по суті, вони повинні домовитися діяти як єдиний акціонер. В якості основних партнерів Кабміну, швидше за все, будуть виступати міжнародні фінансові організації.

Обов'язковою умовою для рекапіталізації банку за рахунок коштів держави є проведення банком діагностичного обстеження. Його результат повинен свідчити, що реальна поточна вартість акцій банку не перевищує номінальну. Крім цього до початку проходження в НБУ та Мінфіні всіх процедур узгодження, і подачі ними відповідної пропозиції КМУ банку необхідно розробити та погодити з НБУ план фінансового оздоровлення банку; прийняти на загальних зборах акціонерів рішення про отримання державної підтримки; розкрити інформацію про фінансовий стан банку і про акціонерів, які володіють більше 5% акцій; передати у власність держави не менше 50% акцій - до проведення додаткової емісії; тимчасово обмежити витрати на утримання персоналу та інші витрати.

У 2009 р. рішення було прийняте стосовно трьох банків – «Банк Київ», «Родовід банк» та «Укргазбанк» [8-11].

«Брідж-банк». У Законі України «Про банки і банківську діяльність» визначено, що Кабінет Міністрів України за поданням Національного банку України, узгодженим з Комітетом Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності, має право створювати санаційний банк («брідж-банк»). Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей проведення заходів з фінансового оздоровлення банків» від 24.07.2009 р. № 1617 також регламентоване утворення санаційного банку.

Поняття «брідж-банк» застосовується для позначення банку, який здійснює тимчасове утримання застрахованих депозитів і діючих (працюючих, гарних) активів

(до моменту їх продажу інвесторам), що переведені до нього з нежиттєздатного банку, який підлягає ліквідації.

«Брідж-банк» засновується (створюється) як новий банк. Це банк з особливим статусом, яким володіє держава. Банк набуває статусу «брідж-банк» з моменту отримання ліцензії такого банку та має право здійснювати лише операції, передбачені цією ліцензією. Такий банк має чітко визначений граничний термін функціонування – три роки з можливою пролонгацією ще на один рік.

До «брідж-банку» можуть продаватись (передаватись): застраховані депозити; працюючі активи; основні фонди (філії, інформаційні технології, обладнання); співробітники (за тимчасовими договорами найму на роботу).

Зауважимо, що на сьогодні склалось хибне уявлення про можливості передачі на користь санаційного банку («брідж-банку») недіючих (проблемних, поганих, «токсичних») активів. Хоча у Законі України «Про банки і банківську діяльність» був внесений термін «санаційний банк» (ст. 86-1), але в його значення вкладається поняття «брідж-банку», що виходячи з економічної сутності цих двох видів фінансових інституцій, неприпустимо.

Як видно з рисунку 3, «брідж-банку» передаються тільки «хороші» активи та застраховані зобов'язання, які в результаті продаються інвесторові. «Погані» ж активи продаються компанії з управління активами або банку «поганих активів» («bad bank», санаційний або госпітальний банк). Активи та зобов'язання, що не підлягають передачі «брідж-банку» та госпітальному банку, залишаються у розпорядженні ліквідаційної комісії та в подальшому підлягають ліквідації.

Загалом, створення «брідж-банку» нагадує процес P&A з тією лише різницею, що в разі P&A подальший перепродаж цих активів і зобов'язань не передбачається, а у разі «брідж-банку» це і є метою його створення. Фактично ці активи і зобов'язання знаходяться на балансі «брідж-банку» до моменту, поки не буде знайдено їх покупця.

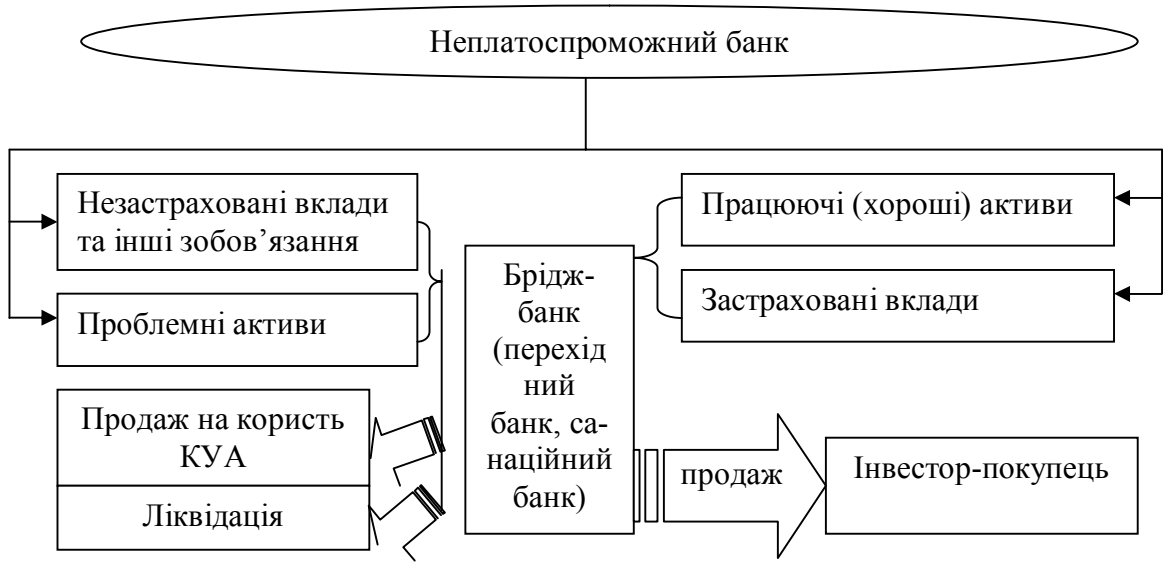

Рис. 3. Алгоритм здійснення операції «брідж-банк»

Джерело: розроблено автором

Застосування «брідж-банку» є актуальним у випадку неможливості негайного знаходження банку-набувача (покупця, приймаючого банку), якщо немає достатніх для здійснення виплат коштів або ж недостатньо часу, щоб організувати продаж активів банку потенційним покупцям.

Утворення «брідж-банку» дає змогу виграти час для пошуку інвесторів з метою його подальшого продажу, відстрочити необхідність здійснення негайних виплат за

застрахованими депозитами. Це доцільне за умов банкрутства великого банку та наявності системного ризику, коли число збанкрутілих банків занадто велике й усі банкрутства відбулися протягом короткого проміжку часу, оскільки можливе збільшення витрат для страховика депозитів або держави через те, що вони можуть виступати тимчасовими власниками банку-банкрута, або банку, який має проблеми, щоб продати його у подальшому. Таким чином, збільшуються витрати на врегулювання та адміністративні витрати;

Операція «брідж-банк» є різновидом прямого державного втручання, як і націоналізація проблемних банків. Тому необхідно дотримуватись принципу втручання держави лише у тих випадках, коли криза може мати системні наслідки, і виключно на обмежений строк.

Ліквідація з відшкодуванням вкладів. У Законі України «Про банки і банківську діяльність» [1] ліквідацію банку визначено як процедуру припинення функціонування банку як юридичної особи відповідно до законодавства.

Підставами для ліквідації банку можуть бути:

– ініціатива власників банку;

– ініціатива органу регулювання та нагляду за діяльністю банків (НБУ);

– ініціатива кредиторів банку.

За переважною практикою розвинутих країн світу ліквідатором (конкурсним управляючим) призначається інституція системи страхування депозитів (ССД), яка є важливим елементом підтримки довіри населення до банківської системи та фінансової стабільності країни загалом. Це пов’язано з тим, що вона гарантує повернення коштів певним категоріям кредиторів збанкрутілого банку і, відповідно, несе великі витрати в разі його ліквідації.

Тому, прагнучи мінімізувати власні витрати, інституція системи страхування депозитів значно ефективніше проводить процедуру ліквідації.

По суті, в Україні ліквідація зводиться до претензійно-позовної діяльності щодо погашення дебіторської заборгованості банку, продажу його майна та розрахунку з кредиторами банку за рахунок коштів, отриманих від цього. Розрахунок із фізичними особами – вкладниками банку, що ліквідується, здійснюється Фондом гарантування вкладів фізичних осіб у межах визначеної законодавством суми.

Ліквідація неспроможних банків повинна передбачати скорочення видатків на проведення ліквідаційних процедур, забезпечення максимізації конкурсної маси та ступеня задоволення вимог кредиторів.

Ліквідація неплатоспроможних банків дає змогу позбавити банківську систему з значною кількістю банків від нежиттєздатних банків. Водночас банкрутство банку може отримати значний суспільний резонанс, що може спричинити кризу довіри до банківської системи, яка, у свою чергу, негативно позначиться на діяльності інших банків.

Висновки. Підводячи підсумки, зазначимо, що сьогодні не існує єдиної універсальної схеми оздоровлення проблемних банків, оскільки не зважаючи на значну кількість різноманітних способів розв’язання фінансових проблем неплатоспроможних банків, обґрунтований вибір і використання конкретного такого способу є прерогативою конкретного банку та Національного банку України. Такі рішення залежать від структури національної банківської системи, порядку функціонування системи контролю та нагляду за нею, відносин держави з комерційними банками.

Література

1. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07 грудня 2000 р. № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
2. Слияние и поглощение в банковской сфере: правовой аспект. [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.interlegal.com.ua/ru/articles/sliyania_i_pogloshenia.pdf.
3. Банковский надзор: европейский опыт и российская практика [Текст] / Под ред. М. Олсена. Программа сотрудничества Россия – Европейский Союз. – 372 с.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей проведення заходів з фінансового оздоровлення банків : Закон України від 24 липня 2009 р. № 1617-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
5. Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України : Закон України від 31 жовтня 2008 року № 639-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
6. Придбання та прийняття зобов'язань, перехідний банк (санаційний банк) та інші операції з реструктуризації банків в Україні [Текст] // Матеріали Спільного семінару Світового банку – МВФ – НБУ – МФУ «Робота з проблемними банками в Україні: операції з продажу/передавання активів/пасивів, перехідний/санаційний банк тощо» м. Київ, 13 жовтня 2009.
7. Погодження Порядку участі держави у капіталізації банків, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2008 р. № 960 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
8. Про капіталізацію АКБ «Київ» : Постанова КМУ від 10 червня 2009 р. № 566 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
9. Про капіталізацію ВАТ АБ «Укргазбанк» : Постанова КМУ від 10 червня 2009 р. № 567 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
10. Про капіталізацію ПАТ «Родовід Банк» : Постанова КМУ від 10 червня 2009 р. № 580 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
11. Щодо створення санаційного банку на базі ПАТ «Родовід Банк : Прес-реліз НБУ від 19 вересня 2011 р. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://bank.gov.ua/Publication/pres_service/2011/rodovid_160911.pdf.

Стаття надійшла до редакції 11.09.2014 *© Ткаченко Н. В., Чеховський Д. Б.*

References

1. *Pro banky i bankivsku diialnist.* Zakon Ukrainy vid 07 hrudnia 2000 roku. 2121-III. Available at www.rada.gov.ua
2. *Sliyanie i pogloshchenie v bankovskoy sfere: pravovoy aspekt.* Available at http://www.interlegal.com.ua/ru/articles/sliyania_i_pogloshenia.pdf
3. Olsen, M. (Ed.). *Bankovskiy nadzor: evropeyskiy opyt i rossiyskaya praktika.* Programma sotrudnichestva Rossiya – Evropeyskiy Soyuz. 372 .
4. *Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo osoblyvostei provedennia zakhodiv z finansovoho ozdorovlennia bankiv.* Zakon Ukrainy vid 24 lypnia 2009 roku. 1617-VI. Available at www.rada.gov.ua
5. *Pro pershocherhovi zakhody shchodo zapobihannia nehatyvnym naslidkam finansovoi kryzy ta pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy.* Zakon Ukrainy vid 31 zhovtnia 2008 roku. 639-VI. Available at www.rada.gov.ua
6. Prydbannia ta pryiniattia zoboviazan, perekhidnyi bank (sanatsiinyi bank) ta inshi operatsii z restrukturyzatsii bankiv v Ukraini. *Materialy Spilnoho seminaru Svitovoho banku – MVF – NBU – MFU. Robota z problemnymy bankamy v Ukraini: operatsii z prodazhu/peredavannia aktyviv/pasyviv, perekhidnyi/sanatsiinyi bank toshcho*. Kyiv, 13 zhovtnia 2009.
7. *Pohodzhennia Poriadku uchasti derzhavy u kapitalizatsii bankiv, zatv. Postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 4 lystopada 2008 roku. 960.* Available at www.rada.gov.ua
8. *Pro kapitalizatsiiu AKB Kyiv: Postanova KMU vid 10 chervnia 2009 roku. 566.* Available at www.rada.gov.ua
9. *Pro kapitalizatsiiu VAT AB Ukrhazbank: Postanova KMU vid 10 chervnia 2009 roku. 567.* Available at www.rada.gov.ua
10. *Pro kapitalizatsiiu PAT Rodovid Bank: Postanova KMU vid 10 chervnia 2009 roku. 580.* Available at www.rada.gov.ua
11. *Shchodo stvorennia sanatsiinoho banku na bazi PAT Rodovid Bank: Pres-reliz NBU vid 19 veresnia 2011 r.* Available at http://bank.gov.ua/Publication/pres_service/2011/rodovid_160911.pdf

Received 11.09.2014 *© Chekhovskyi D. B., Tkachenko N. V.*